

Leseferdigheter

Den internasjonale undersøkelsen PIRLS

Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) undersøker tiåringers leseferdigheter.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 16.05.2023

Fakta om PIRLS

- Undersøkelsen gjennomføres hvert femte år.
- Norge har deltatt i samtlige PIRLS-studier, det vil si i 2001, 2006, 2011, 2016 og 2021.
- Antall deltakerland har økt for hver gjennomføring, og i 2021 deltok 65 land.
- Norge deltar med elever på 5. trinn.
- PIRLS gjennomføres i regi av International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).
- Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning (Lesesenteret) ved Universitetet i Stavanger gjennomfører PIRLS i Norge på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet (Udir).

Resultater fra PIRLS 2021 ble publisert 16. mai 2023.

Målet med PIRLS

Hovedformålet med PIRLS er å følge utviklingen i tiåringers leseferdigheter over tid.

En viktig grunn for å delta i PIRLS, er at vi gjennom å sammenlikne oss med andre nordiske land og verden ellers kan videreutvikle vår egen skole og gi elevene våre et stadig bedre utdanningstilbud.

PIRLS gir oss kunnskap om barns leseferdigheter på et tidspunkt i utdanningsløpet

der det fortsatt er mulig å gjøre pedagogiske justeringer.

Hva blir undersøkt?

PIRLS måler tiåringers leseferdigheter.

PIRLS vektlegger ulike sider ved lesing

- hvorfor vi leser
- at vi forstår det vi leser
- holdninger vi har til lesing og hva vi gjør når vi leser

PIRLS vektlegger at vi stort sett leser av to grunner – for vår fornøyleses skyld og fordi vi er ute etter kunnskap/informasjon. Prøvene inneholder derfor både litterære tekster og informasjonstekster.

Informasjon om elevenes leseforståelse får man gjennom spørsmål knyttet til fire forskjellige områder

- hente ut informasjon
- trekke enkle slutninger
- tolke og sammenholde informasjon
- vurdere språk, innhold og virkemidler i teksten

Hvordan blir det undersøkt?

Utvalg

- PIRLS er en utvalgsundersøkelse, og det er under 10 prosent av elevene på 5. trinn som deltar i den.
- Internasjonalt legges prøven til slutten av 4. skoleår med formell leseopplæring. Norge deltar med elever på 5. trinn blant annet for bedre å kunne sammenligne seg med de andre nordiske landene – som har førskoleklasse eller 0. klasse for seksåringene sine.
- Et tilfeldig utvalg på rundt 150 skoler blir trukket ut til å delta i undersøkelsen. Deretter trekkes én eller to klasser fra hver av disse skolene. Uttrekningen sikrer et representativt utvalg av elever, noe som innebærer at funnene fra studien er gyldige for alle norske elever på det aktuelle trinnet.

- PIRLS er i ferd med å gå over til digital gjennomføring. Halvparten av deltakerlandene, deriblant Norge, gjennomførte PIRLS 2021 digitalt. I Norge gjennomførte 158 skoler (over 5 300 elever) i 2021 PIRLS-prøven på skjerm. I tillegg besvarte et såkalt «bro-utvalg» på 55 skoler (over 1 600 elever) PIRLS-undersøkelsen i papirhefter. Forskerne bruker dette bro-utvalget til å sikre at tallene fra PIRLS 2021 kan sammenlignes med tidligere gjennomføringer.
- Totalt deltok 7 055 norske elever ved 213 skoler i PIRLS 2021.

Gjennomføring og oppgaver

Elevenes leseferdighet måles ved at de leser tekster og besvarer spørsmål til tekstene.

Hver elev arbeider med et oppgavesett som inneholder to tekster, eksempelvis en litterær tekst og en informasjonstekst. Et utvalg av elevene gjennomfører i tillegg en kort avkodingsprøve (ordkjedetest). For elevene tar det ca. 3 timer å gjennomføre PIRLS-testen, samt å svare på et bakgrunnsspørreskjema.

I tillegg til å kartlegge hvor godt elevene leser, får vi i PIRLS også viktig bakgrunnsinformasjon fra spørreskjemaer fylt ut av elever, norsklærere, skoleledere og foreldre. Spørsmålene dreier seg om forhold som har betydning for elevenes utvikling av leseferdigheter.

Les mer om PIRLS

- [Lesesenteret](#)
- [The International Association for the Evaluation of Educational Achievement \(IEA\)](#)

Resultater fra PIRLS

- PIRLS 2021:
 - [Tid for lesing. Norske tiåringers leseforståelse i PIRLS 2021](#)
 - [Markant nedgang i norske tiåringers leseferdigheter](#)
- PIRLS 2016:
 - [Klar framgang! Leseferdighet på 4. og 5. trinn i et femtenårsperspektiv](#)
 - [Godt nytt!](#)

- PIRLS 2011:
 - ◊ Godt nok? Norske elevers leseferdighet på 4. og 5. trinn
 - ◊ Matematikk og lesing i Norden (Northern Lights)
- PIRLS 2006:
 - ◊ Norske elevers leseinnsats og leseferdigheter
- PIRLS 2001:
 - ◊ Hvorfor leser klasser så forskjellig?
 - ◊ Slik leser 10-åringer i Norge